

Necip Asım Yazıksız ve “Kırgız Kelimesinin İştikakına Dair” Adlı Eseri

Zeynep AKARSLAN¹

Öz

Necip Asım Yazıksız, Şemsettin Sami ve Ahmet Mithat’tan sonra sade Türkçeyi savunan ve bu konuda çalışmalar yapan ilk simalardan biri olması bakımından önemlidir. Türk dili üzerine geniş araştırmalar yapan Necip Asım, yabancı kelimelerin dilimizden arındırılması için çalışmış ve bu yönde eserler kaleme almıştır. Necip Asım Bey, aynı zamanda dil ve dil bilimi üzerine gerçekleştirdiği çalışmaların ülkemizde yerleşmesi ve sürekli hâle gelmesi için de çalışmıştır. Yakın arkadaşı Veled Çelebi’yle birlikte “Vavlı Türk” olarak anılan Necip Asım, eserlerinde milliyet duygusunun yerleşmesini de amaç edinmiştir. Bu makalede ilk defa toplu bir Türk tarihi yazma girişiminde bulunan, bunun yanı sıra birçok eser kaleme alan Türk ilim adamı, dil bilimci ve tarihçi Necip Asım Yazıksız’ın hayatı; Türkçülüğü ve dilciliği üzerinden ele alınarak *Türkiyat Mecmuası*’nda yayınlanan “Kırgız Kelimesinin İştikakına Dair” adlı eseri incelenmektedir. Bu çalışma, Kırgız kelimesini etimolojik olarak incelemekte, kelimelerin ve eklerin zaman içerisinde uğrayabileceği değişimlere örnek olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Necip Asım, Yazıksız, Türk Tarihi, sade Türkçe, Vavlı Türk

Necip Asım Yazıksız and His Work Titled “Kırgız Kelimesinin İştikakına Dair”

Abstract

Necip Asım Yazıksız is important as he was one of the figures that defended the plain version of the Turkish language and did some work on this in following Şemsettin Sami and Ahmet Mithat. Necip Asım conducted extensive research on the Turkish language; he worked on purifying our language from foreign words and wrote some works related to this. In addition to this, he attempted to make his studies on language and linguistics established and permanent. Known

¹ Dr. Bağımsız Bilim İnsanı, Bursa/Türkiye. E-Posta: zynpakarslann@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3134-2332

as “Vavlı Türk” together with his friend Veled Çelebi, Necip Asım aimed to place the sense of nationality into his works. Necip Asım Yazıksız, who was a Turkish scientist, linguist, and historian, attempted to write collective Turkish history for the first time, and also, wrote many works. Considering Necip Asım Yazıksız’s life, Turkism and lingualism, in this article, his work “Kırgız Kelimesinin İştikakına Dair” published in *Türkiyat Mecmuası* was examined. This study focused on the effect on the etymological treatment of the word Kyrgyz, the changes words may undergo in time, and the changes affixes and words may undergo in time.

Keywords: Necip Asım, Necip Asım Yazıksız, Turkish History, plain Turkish, Vavli Turk

Giriş

Balhasanoğlu adıyla anılan bir sipahi ailesi mensubu olan Necip Asım, 1861 yılında Kilis’te doğmuştur. Asım Bey, ilk eğitimini tamamladıktan sonra harp okuluna devam etmiştir. Askerlik hayatı boyunca birçok farklı askeri rüştiye ve okulda Türkçe, Fransızca ve tarih dersleri vermiştir. Askeri eğitimine devam ettiği sırada tanıştığı Hoca Tahsin Efendi ve Ahmet Mithat Efendi Necip Asım’ı fikirleriyle etkilemiştir. Ahmet Mithat’ın teşvikiyle *Tercüman-ı Hakikat* gazetesine yazı yazmaya başlayan Necip Asım, mesleğinden emekli olduktan sonra kendini tamamen Türk dili ve ilmi çalışmalara vermiştir. Necip Asım, soyadı kanunun çıkarılmasından hemen sonra 1934 yılında Yazıksız soyadını almış, 1935 yılında ise hayatını kaybetmiştir (Dilâçar, 1969: 805). Necip Asım yalnızca dil ve tarih üzerine yaptığı çalışmalarla var olmamış ayrıca Türk siyasi hayatında da aktif olarak yer almıştır.

Türkçülüğü ve Dilciliği

A. Dilaçar, Necip Asım’ı 2. Abdülhamid döneminde Osmanlılık fikrinin iyice yaygınlaştığı bir dönemde Türkçe ve Türkçeci olarak ortaya çıkan en kuvvetli fikir adamlarından biri olarak tanıtmaktadır (Dilâçar, 1969: 805). Necip Asım’ın doğduğu dönemde Osmanlı Devleti’nin içinde bulunduğu durum göz önüne alındığında bu durum olağan olarak değerlendirilebilir. Fransız İhtilali’nden sonra tüm dünyayı etkisi altına alan fikir akımları, özellikle çok uluslu imparatorluklar

açısından âdeta bir yıkım olmuştur. Bu dönemde Osmanlı coğrafyasında ardı ardına patlak veren isyanlarda bu fikir akımlarının da etkisi olmuştur. Özellikle Sırplar ve Yunanlıların milliyetçilik fikrine sıkı sıkıya bağlanması Osmanlı Devleti'nde Osmanlıcılık fikir akımının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu dönemde imparatorluk sınırları içinde yaşayan her vatandaşın kendini Osmanlı üst kimliğinde tanımlaması imparatorluğun yararına olmuş ancak Balkan Savaşları bunun mümkün olmadığını açık bir şekilde göstermiştir.

Osmanlı Devleti'nin milli isyanlarla başa çıkmaya çalıştığı bu dönemde Necip Asım ve arkadaşları millî ruhun ve Türkçülük fikrinin yeniden canlanması için çalışmıştır. Necip Asım'ın Veled Çelebi ve Emrullah Efendi'den oluşan arkadaş grubu, Ahmed Cevdet tarafından çıkarılan ve başlığının altında ilk kez “Türk gazetesidir” açıklamasını veren *İkdam* gazetesi etrafında toplanmıştır. Ancak Necip Asım'ın milli duyguları bu gazeteden çok daha önce henüz Şam'da iken Araplara karşı bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Şemseddin Sami ve Ahmet Vefik Paşa'nın eserleriyle tanışması; hemen ardından Avrupalı Türkologların kitaplarını okumaya başlaması milli duygularının şuurlu ve ilmi bir hâl almasını sağlamıştır. Necip Asım'a kadar yazılan tarih kitaplarında dönemin doğal seyri olarak da ifade edebileceğimiz “Osmanlı” tanımı kullanılmıştır. Eserinde ilk defa “Türk” adını kullanan kişi olan Necip Asım Bey olmuştur. Necip Asım ve arkadaşı Veled Çelebi Türk kelimesini Osmanlı Türkçesindeki “vav” harfini kullanarak yazmalarından dolayı “Vavlı Türkler” olarak anılmaktadır (Hisar, 1955). Necip Asım, tarih ve dil alanında verdiği tüm eserlerinde, milli duyguları ve Türkçülüğü ön plana çıkarmıştır (Timurtaş, 1960: 47).

19. yüzyılın sonlarına doğru dilbilim tüm dünyada yükselirken kısa sürede Avrupa üniversitelerinde ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Osmanlı coğrafyasında dilbilime ilgili gösteren ilk isim Şemseddin Sami olurken onun izinden giden kişi ise Necip Asım olmuştur. 1909 yılında İstanbul Darülfünununa Türk Dili hocası olarak atanan Necip Asım Bey, Türkoloji bölümünün kurucusu ve Türk Dili Tarihi kürsüsünün ilk profesörü olarak kabul edilmektedir (Böler, 2009: 199). Necip Asım'ın, *Tercüman-ı Hakikat* ile başlayan yazı yolculuğu *İkdam* ile devam etmiş sonrasında ise aralarında *Türk Yurdu*, *Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuası*, *Türkiyat*

ve *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası* gibi dergilerin de bulunduğu sayısız gazete ve dergide yazıları yayınlanmıştır (Osmanlı Tabii, 2006: 785).

Yusuf Akçura, *Türk Yılı 1928* adlı eserinde Necip Asım Bey'in henüz idadi tahsilini gerçekleştirdiği sıralarda bile kitabet ve edebiyat derslerinde Türkçülük fikri üzerine eğilim gösterdiğini yazmaktadır. Necip Asım Bey, edebiyat hocalarının Türk edebiyatına yol gösterici olarak örneklendirdikleri ve tavsiye ettikleri *Telemak Tercümesi* ile *Rumuzü'l Hikem* gibi Arapça ve Farsçası Türkçesinden daha ağır eserlerden hoşlanmaz daima saf Türkçe ile yazmaya çalışırdı. (Akçuraoğlu, 1928: 357)

Necip Asım, öğrencilik yıllarından itibaren yazılarında uyguladığı saf Türkçe yazımını Darülfünun'da hocalık yaptığı sırada şu şekilde savunmuştur:

“Yazmak istediğim, özendiğim şey Türkçemizin mütemeddin bir kavim lisanı olduğunu ve terakkiyatına himmet olunursa bugünkü Avrupa lisanlarından aşağı kalmayacağını ispattı. Hatta, safi Türkçe birkaç makale yazışım da o maksada mebni idi. Bunu görenler lisanımızdan, bütün Arabi'den, Farisi'den Avrupa dillerinden aldığımız kelimeleri çıkarıp yerine Çağatayca'dan, Kıpçakça'dan, Özbekçe'den, Azerbaycanca'dan vesaireden kelime koymak istiyorum sandılar... Yine tekrar ederim, fikr ü nazarım hiç de öyle değildir. Özendiğim şey, bugün Osmanlıların amma haniya terbiye ve malumatı orta halli olanlarının hepsine yazdığımızı anlatacak bir lisan kullanmaktır...” (Dilâçar, 1969: 805-806).

Necip Asım'ın bu açıklamasından yola çıkarak İsmail Bey Gaspıralı ile aynı fikri görüşü savunduğu söylenebilir. Necip Asım'ın amacı ağır ve yorucu kelimeleri Türkçeden uzaklaştırarak Türkiye'de herkesin aynı şeyleri konuşup birbirlerini rahatça anlamalarını sağlamaktı. Gaspıralı'nın amacı da Türkçe konuşulan tüm coğrafyalarda ortak bir yazı dili geliştirmek olduğundan Necip Asım'ın çağdaş olduğu Gaspıralı ile fikirlerinin örtüşmesi dikkate değer bir olgudur.

Necip Asım'ın “Kırgız Kelimesinin İştikakına Dair”² Adlı Eseri

² Necip Asım, “Kırgız Kelimesinin İştikakına Dair”, *Türkiyat Mecmuası*, C. II, (1928), s. 387-390.

Türkçü dilbilimci Necip Asım Yazıksız, bu makalesinde Ragıp Hulusi Bey'in "Kırgız" kelimesi üzerine tercüme ettiği yazıyı şahsi fikirleriyle ortak bularak görüşlerini ortaya koymuştur. Necip Asım, "Kırgız" kelimesinin "kır" kökü ile "guz, gız" ekinin birleşiminden meydana geldiğini söylemiştir. Ünlü dilbilimci bu fikrine dayanak olarak "kıraç, kırağu, kılgu ve oklağu" gibi birkaç Türkçe kelimeyi de örnek olarak vermiştir. Hatta *Atabetü'l-Hakayık* kitabındaki "Başı bardı cırının söngi bargusu" mısrasındaki "gu" eki ve Mevlâna Celaleddin Rumi'nin "Yalguz sini sivermin" mısrasındaki "guz" ekini örnek vererek görüşünü tasdikleme yoluna da gitmiştir.

Türkçü dilbilimci Necip Asım, makalesinde özellikle "guz, gız" ekinin birçok kullanımının olduğunu göstermek için kısa anlatımlarla örnek vermeye devam etmiştir. "Oğuz" ve "öküz" kelimelerinin kökünün "ok, ök" yani "yüce, ana, ata" manasında olduğunu ve aslına bakılırsa her iki kelimenin de önder, yol gösteren ana-baba şeklinde anlam kazandığını dile getirmiştir.

Necip Asım, beşinci yüzyıldan beri Arap ve İran kaynaklarında "Kırgız" sözcüğü yerine "hırsız, hırhız" sözcüğünün kullanıldığını ve bunun Azeri lehçesinde "kaf" harfinin "hı" harfine dönüşmesinden ileri geldiğini söylemiştir. Asım Bey, anlam olarak sözcüklerin birbirleriyle örtüşmediğinin üstünde durarak Oğuz boylarında aşiret olarak yaşandığı için malın müşterek olması anlayışının hâkim olduğunu ve atlara vurulan tamgaların da kişiye değil var olan aşirete ait olduğunu ifade etmiştir. Bu vaziyet, Oğuzların hırsızlığa başvuracak bir durumda olmadıklarını göstermesi bakımından ve Necip Asım'ın anlam ikiliğinin ortadan kalkması gerektiğini ifade etmesi açısından önemlidir.

Necip Asım "Kırgız" sözcüğünün incelemesinin sonuna geldiğinde "beniz, bengiz, bengîz" kelimesinin de nereden geldiğini ve bu kelimedenden türeyen beniz-benzemek kelimelerini de anlatmıştır. Bu kelimelerin kökü olan "bin" edat-ı teşbih olarak Türk dilinde "kib" şeklinde var olmuş ve bazı edebi eserler ile Türk ağızlarında varlığını korumuştur. Şu an Türkiye Türkçesinde kullanılan "gibi" benzetme edatının "kib" kökünün Türkçe ses olaylarından biri olan metateze uğrayarak "gibi"ye dönüştüğünü söylemiştir.

Sonuç

Şemsettin Sami ve Ahmet Mithat'tan sonra “sade” Türkçenin en önemli savunucularından biri olan Necip Asım Yazıksız, Türk dili üzerine yaptığı geniş çalışmalarla ön plana çıkmaktadır. Ömrünü Türk dili üzerine yaptığı çalışmalara adayan bir diğer isim olan Veled Çelebi ile birlikte “Vavlı Türk” olarak anılan Necip Asım, ilk defa toplu bir Türk tarihi yazma girişiminde bulunan kişilerden biridir. Osmanlı Devleti'nin sınırları içinde birbiri ardına yaşanan milli isyanlar döneminde yaşamış olan Necip Asım, Türkçülük fikrinin parlaması için çalışmıştır. Bu sebepten Asım, tarih ve dil alanında yazmış olduğu eserlerinde Türkçülük fikrine ve milli ruha yönelmiştir.

Asım'ın *Türkiyat Mecmuası*'nda yayınlanan “Kırgız Kelimesinin İştikakına Dair” adlı eseri ise Kırgız kelimesinin etimolojik olarak incelendiği bir çalışmadır. Bu çalışma, kelimelerin ve eklerin zaman içinde uğrayabileceği değişimleri örnekler üzerinden ele alması bakımından önem arz etmektedir. Asım, Kırgız kelimesinin “kır” kökü ile “guz, gız” ekinin bir araya gelmesiyle oluştuğunu dile getirdiği bu eserde görüşlerini *Atabetü'l-Hakayık* adlı eserden verdiği örneklerle destekleme yoluna gitmiştir. Asım'a göre Türkçe'de “guz, gız” ekinin birçok farklı kullanımı mevcuttur. Bu eser ise Türkçedeki eklerin kelimelerin anlamlarına olan etkisinin anlaşılması açısından dikkate değerdir.

Metnin Transkripsiyonu

“Kîrgîz” Kelimesinin İştikakına Dair

Ragıp Hulusi Bey “Kırgız= Kîrgîz” kelimesi hakkında tercüme ettiği makaleyi bana okudu. [Türkiyat Mecmuasının birinci cildinde münteşir]. Bu kelime benim edinebileceğim nazariyeyi daha kuvvetli bulduğumdan şurada izahını faydalı buldum.

Bence “Kîrgîz” kelimesi “kır” ile “guz, gız” lahikasından mürekkeptir. “kır” ve bundan müştak olan “kıraç” kelimeleri malumunuzdur. Bundan müştak olan “kırağu” ki, sonbaharda kıra düşen şebnem demektir, işte bunun sonunda olan “ğu” nisbet, meyl ve teveccüh ifade eden bir layihadır. Keskinliği kıl kadar olan veya kıl edebilen esliha-yı carihanın keskin tarafına da “kılgu” deriz ki, bu da o kabildendir. “oklağu” da böyledir.

Fiilleri sonuna gelen mesela “Atabetü'l-Hakayık” daki:

Başı bardı cırnının söngi bargusu

Mısrasında “bargu” nun “gu”su da bu kabilden olduğu gibi, şark Türkçelerinde mefulün-ileyh alameti olan “ka, ga” lahikaları da buna ilhak olunabilir. Vakıa şu getirdiğimiz misaller “kîrgîz” kelimesinin lahikasında olduğu gibi bir (ze) ile nihayetlenmiyor. İşte onlara dair de Mevlana “Celaledin Rumi”nin Türk tarihinde neşrettiğim Türkçe şiirleri arasında:

Yalguz sini sivermin

Mısrasındaki “yalguz”, “yalın-yal” köküne “guz” ilavesiyle vücuda getirilmiştir ki bu kelime hal dilimizde “yalnız” şeklinde yaşayıp duruyor. Tenkiz, Cengiz (Mengiz), Kengiz (Keniz) de böylece teşekkül etmişlerdir.

Böyle “kîrgîz” kelimesi gibi, hem bir ulusa, hem de bir hayvana ad olan bir kelimemiz vardır; o da “tunguz=tonguz=domuz”dur. Bu adı, ulusun mu hayvandan, hayvanın mı ulustan aldığı –şimdilik- kestirmek mümkün değildir. Her iki takdirde de bu suretle isim teşekkül ettiğine pek güzel bir delildir. “tunguz” kelimesinin kökü olan “tung, tun, tunk” “soğuk ve incimad” manasına olduğu malumdur. O Halde “Tunguzlar”a bu adın verilmesi belki de memleketlerinin şimalde bulunup soğuk olmasından ve yahut domuzun kışın yenilmesi muvafık olacağından dolayı diye bir tevcih bulunabilir.

“guz” lahikasını bir de “guş” şekline tesadüf ediyoruz ki, bu da “koğuş” kelimesindedir. “Kutadgu Bilig”de geçen bu kelimeyi, Radlof, gerçi çok evirip çevirmiş, ama bir türlü hakiki manasını bulamamış! Güzel bir tesadüf bize bu kelimenin manasını öğretti: “Şarh-ı Mesnevi” diye haklı bir şöhrete malik olan Ankaralı İsmail Hakkı” bu kelimenin “arı” manasına geldiğini yazıyor ki, doğruluğuna şüphe yoktur. İhtimal bu kelime bundan iki asır evvel ol Ankara’da yaşıyormuş, belki de bugün de yaşıyor. Biz bunu şimdi askerin barındığı büyük odalara tahsis etmişiz; kırk elli yıl evvel İstanbul’da her biri birer mahalle olan vükela konaklarındaki uşak odalarına da bu ad verilir idi. Böyle çok kişilerin barındıkları büyük odalara bu adın verilmesi, şüphesiz, arı kovanına benzetilmesindedir. Zaten “koğa” kelimesinde de koğuşun kökü bulunmaktadır.

Şimdi bir de böyle “guz” ile biten “Oguz” kelimesine bakalım. Buradaki kök “ok”dur; “ok, ök” ise “yüce, ata ve ana” manalarına geliyor; o halde acaba “Oğuz ata” diye tebcil edilen Oğuzun “Oğuz” yani halk olması mümkün olamaz mı? Yine bu cinsten, fakat iki manaya bir kelimemiz daha vardır ki o da “öküz”dür: bunun bir manası, “Divan-ı Lügati’t- Türk’e göre “büyük nehir” demektir. Böylece büyük sulara bu adın verilmesi, ya, büyük manasına olan “ok” kökünden alınmasından ve yahut Türk diline göre Türklerin din ve hayat içtimileri hakkında bir tecrübe olmak üzere Edebiyat Fakültesi Mecmuasında neşr eylediğim bir makalede söylediğim gibi suyu bir ana veya daha doğrusu bir “Générateur mükevven” gibi de telakki etmelerinden ileri geliyor. Sığır manasına gelen öküz ise bu adı belki daha manada halinde suda yüzerken almış veya sütü ve kuvveti ile cemiyete ettiği hizmetten dolayı baba veya ana diye telakki edilmiştir.

Beşinci asırdan beri bazen Arap ve çokça İran tarihlerinde “Kırgız” yerine “hırsız, hırhız”, sözünün kullanılması Azeri lehçesinde (Kaf) ın (Hı)’ya tebeddülünden ileri gelmiştir. Bedevi hayatta, yani aşiret suretinde yaşayan insan cemaatlerinde mal müşterek olduğundan orada sirkat olamaz. Mesela Oğuz boylarına verilen ve atların karışmasına mani olmak üzere icadı rivayet eden “tamgalar” davarın ferde değil içtimai aşirete ait olduğunu gösteriyor. Binaenaleyh o hayatta şimdi biz de “hırsız” kelimesinin delalet ettiği sirkate imkân ve lüzum yoktur. Hatta Ankaralılar hırsız ve yankesici nasıl olduğunu bugün bilemedikleri malumdur. “Kırgızlık” her ne suretle olursa bir mağlubiyete düşer olarak kıra yani üstepe

çıkmak ile olur. İşte bu sebeptendir ki bunlara bir de “kaysak, kaçak, kazak” sıfatı verilir. Böyle sürüden ayrılan halk ise büyük bir ihtiyaç içinde kalacağından, tabiatıyla, muhtaç olduğu şeyleri bir yolunu bulmak yani ya haber ile ve sirkat suretiyle tedarik etmekle olur ki, işte bidayeten “kırgız”lara yani kıra çıkanlara, kaçkınlara has olan bu ilim, garbte siteler edinerek medeniyet kuran Türklerce fakat “hırsız, hırhız” şekillerinde sarıklere tahsis edilmiştir. Hala hepimiz, bilhassa çocuklarımız, hırsız bir yaban adamı, vahşi gibi telakki eyeriz. Bu da kanaatimizi teyid edecek bir hadisedir.

“Kırgız” hakkındaki mütalaamızı bitirdikten sonra, yukarıda buna misal olarak kaydettiğimiz “beniz, bengiz, bengîz” kelimesinin nereden geldiğine ve bundan çıkan bir kelime hakkında da bulduğumu kaydetmeyi faydalı sanıyorum: “biniz”in aslı “ben, bin, bîn”dir; hamil olanlar için, bir alamet mümeyyizedir. Şu “bin, bîn” kökünden “beniz, benzemek” türemiş. Bir de “big” kelimesi benleri de birbirinin aynı olan kimselere de tatbik edilerek “senin bigin, onun bigi, benim bigim” yani müşabih ve mümasil makamında kullanılmıştır. İşte avam arasında aslı unutulmuş bu kelime hala şimal Türkçesinde “edat-ı teşbih” adını alarak kullanılmaktadır. Bu bik kelimesi bir de bizim “körpü= köprü; tobra= torba” gibi tersine dönerek “kib” olmuştur. “Divan-ı Lügati’t- Türk”te kelimenin bu şekli “kalb” manasına olarak kayıt edildiği gibi, hala “Niğde” civarında da bu manaya olarak kullanılır. İşte garbte de aralık “bin= ben=kib” şekilleri dokuzuncu asıra kadar bir arada, yan yana yaşamışlardır. “Şeyhi”nin divanında hemen her gazelde her iki şekle de tesadüf edilir. İşte bizim edat-ı teşbihimiz olan “gibi” de bu “kib” den alınmıştır. Şu hesapça mesela “onun bigi” ile “onun gibi” birer terkiib izafidir; sarfçılarımızın anladığı gibi bir edat-ı teşbih değildir. Fakat “sarf ve nahv” dillerin eski devirdeki hallerini tetkik ettiği cihetle öyle bir ad verilmesinde de bir mahzur yoktur.

Necip Asım

Kaynakça

- Akçuraoğlu, Yusuf (1928). *Türk Yılı 1928*, İstanbul: Türk Ocakları Merkez Heyeti.
- Asım, Necip (1928). “Kırgız Kelimesinin İstikakına Dair”, *Türkiyat Mecmuası*, II: 387-390.
- Böler, Tuncay (2009). “Necip Asım Yazıksız ve Türk Diline Katkıları”, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 25: 195-208.
- Dilâçar, Agop. (1969). “Necip Asım Balhasanoğlu-Yazıksız”, *Türk Dili*, 210: 805-807.

Hisar, A. Ş. (1955). “Veled Çelebi ve Necib Asım”, *Türk Yurdu*, 244: 841-844.

İhsanoğlu, Ekmeleddin, Şeşen, Ramazan, Bekar, M. Serdar, *Osmanlı Tabii ve Tatbiki Bilimler Literatürü Tarihi II*, İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, İstanbul 2006.

Timurtaş, F. K. (1960). “Ölümünün 25. Yıldönümünde Büyük Türkçü Necip Asım Yazıksız”, *Türk Yurdu*, 283: 46-48.